

วิชาหะดีษบูรณาการกับอัลลาก

ระดับชั้น 1 มุตาวัสสิต

ตามหลักสูตรอิสลามศึกษา พ.ศ.2546 (ปรับปรุง พ.ศ.2555)

ผ่าน

40 หะดีษอิมามอัน-นะวะเวรีย์

(หะดีษ1-16)

﴿الأربعون النووية﴾

อญู ฮะกะรียา ยะห์ยา บิน ฮะร็อฟ อัน-นะวะเวรีย์

เรียบเรียงโดยอุस्ताซอับดุลชะกูร์ บินชาฟีอีย์

(อับดุลสุโก ดินอะ)

โรงเรียนจริยธรรมศึกษามูลนิธิ ตำบลสะกอม

อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา 90130

www.jariyatham.ac.th

คำนำ

ด้วยพระนามของอัลลอฮ์ ผู้ทรงเมตตา ปราณียิ่งเสมอ
มวลการสรรเสริญเป็นกรรมสิทธิ์ของอัลลอฮ์ผู้ทรงอภิบาลแห่งสากลโลก ขอความสันติ จงมีแต่ศาสนทูตมุฮัมมัด ผู้เจริญรอยตามพระองค์และผู้อ่านทุกท่าน

แบบเรียนนี้เรียบเรียงจาก 40 หะดีษของอิหม่ามมะวะรียซึ่งตัวบทแปลโดยนายพัยซอล
อับดุลฮาดีย์และส่วนหนึ่งของการอรรถาธิบายหะดีษจากเว็บไซต์

<http://articles.islamweb.net/media/index.php?page=maincategory&lang=A&vPart=523>

โดยที่ผู้เรียบเรียงนำมาตรฐานการเรียนรู้อัตนวิสัย จากวิชาหะดีษและอัคลาค(จริยธรรมอิสลาม)ตาม
หลักสูตรอิสลามศึกษา พ.ศ.2546 (ปรับปรุง พ.ศ.2555)มาเป็นกรอบในการจัดทำแบบเรียนที่
บูรณาการทั้งสองวิชาและในท้ายบทได้เพิ่มวิชามุสตะอละฮ์ฮะดีษ (หลักพิจารณาอัลหะดีษ) ซึ่งนำ
งานเขียนของผู้ทรงคุณวุฒิ 4 ท่านคือผศ.ดร.อับดุลเลาะ หนุ่มสุข อาจารย์ อับดุลเลาะ การีนา
อาจารย์อันวา สะอู และอาจารย์รอฟีกี มูฮำหมัด

หวังว่าแบบเรียนนี้จะเป็นคู่มือหนึ่งในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและได้รับ
ประโยชน์อย่างสูงสุด

อุสตาซอับดุลอะซซะกูร์ บินซาฟีอี
(อับดุลสุโก ดินอะ)

15/6/ฮ.ศ.1436

05/04/พ.ศ.2558

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
หะดีษที่ 1 การงานทั้งหลายขึ้นอยู่กับเจตนา	3
หะดีษที่ 2 ลำดับชั้นของศาสนา	5
หะดีษที่ 3 หลักการของอิสลาม	8
หะดีษที่ 4 ขั้นตอนของการสร้าง	10
หะดีษที่ 5 ห้ามอุตริในศาสนา	12
หะดีษที่ 6 ออกห่างจากสิ่งที่คลุมเครือ	13
หะดีษที่ 7 การตักเตือนคือเสาหลักของศาสนา	15
หะดีษที่ 8 ชีวิตและทรัพย์สินมุสลิมเป็นสิ่งต้องห้าม	16
หะดีษที่ 9 ห้ามการชกถามที่มากเกินไปและการเคร่งที่เกินเลย	18
หะดีษที่ 10 สาเหตุของการตอบรับดุอาอ์	20
หะดีษที่ 11 จงละทิ้งสิ่งที่ท่านเคลือบแคลงสงสัย	22
หะดีษที่ 12 หมกมุ่นอยู่กับสิ่งที่ประโยชน์	23
หะดีษที่ 13 ส่วนหนึ่งจากความสมบูรณ์ของการศรัทธา	24
หะดีษที่ 14 เมื่อไรอนุญาตให้หลังเลื่อมมุสลิมได้ ?	25
หะดีษที่ 15 การให้เกียรติแขกผู้มาเยือน	26
หะดีษที่ 16 ห้ามบันดาลโทษะ	28
บทส่งท้าย	29
ภาคผนวก	35

หะดีษที่ 1 การงานทั้งหลายขึ้นอยู่กับเจตนา

الأَعْمَالُ بِالتَّيَّاتِ

عَنْ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ أَبِي حَفْصِ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: "إِنَّمَا الْأَعْمَالُ بِالتَّيَّاتِ، وَإِنَّمَا لِكُلِّ امْرِئٍ مَا نَوَى، فَمَنْ كَانَتْ هِجْرَتُهُ إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ فَهَجْرَتُهُ إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ، وَمَنْ كَانَتْ هِجْرَتُهُ لِدُنْيَا يُصِيبُهَا أَوْ امْرَأَةٍ يَنْكِحُهَا فَهَجْرَتُهُ إِلَى مَا هَاجَرَ إِلَيْهِ"

رَوَاهُ إِمَامَا الْمُحَدِّثِينَ، أَبُو عَبْدِ اللَّهِ مُحَمَّدُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ بْنِ إِبْرَاهِيمَ بْنِ الْمُغِيرَةَ بْنِ بَرْدِزْبَةَ الْبُخَارِيُّ، وَأَبُو الْحُسَيْنِ مُسْلِمُ بْنُ الْحَجَّاجِ بْنِ مُسْلِمِ الْقَشِيرِيِّ النَّيْسَابُورِيُّ فِي صَحِيحَيْهِمَا اللَّذَيْنِ هُمَا أَصْحُ الْكُتُبِ الْمُصَنَّفَةِ.

ความว่า: จากท่านอิมามมุฮัมมัดบิน อับดุลอะฮ์มัด อิบน์ อัล-ค็อฏฏอบ เราะวะฎียัลลอฮุอันฮุ ได้เล่าว่า: ฉันได้ยินท่านเราะฮ์ลุลลอฮุ ﷺ กล่าวว่า: "แท้จริงการงานทั้งหลายนั้นขึ้นอยู่กับเจตนา และแท้จริงสำหรับทุกคนนั้นคือสิ่งที่เขาได้ตั้งเจตนาไว้ ดังนั้นผู้ใดก็ตามที่การอพยพของเขามีเจตนาเพื่ออัลลอฮุและเราะฮ์ลุลลอฮุของพระองค์ ดังนั้นการอพยพของเขาก็จะไปเพื่ออัลลอฮุและเราะฮ์ลุลลอฮุของพระองค์ และผู้ใดก็ตามที่การอพยพของเขาเพื่อโลกนี้ที่เขาก็จะได้รับ หรือเพื่อผู้หญิงที่เขาจะแต่งงานด้วย ดังนั้นการอพยพของเขาก็จะไปตามความประสงค์ที่เขาได้อพยพ"

หะดีษรายงานโดยสองอิมามของบรรดานักวิชาการหะดีษ นั่นคือท่านอบูอับดุลลาฮุ มุฮัมมัด อิบน์ อิศมาอีล อิบน์ อิบรอฮีม อิบน์ อัล-มุฮ์เราะฮุ อิบน์ บัรดิซบะฮุ อัล-บุคอรี¹ และท่านอบู อัล-หุสَيْن มุสลิม อิบน์ อัล-หัจญัจญ์ อิบน์ มุสลิม อัล-กุซัยรีย อัล-นัยซาบอรี² ในหนังสือเศาะหีหฺของท่านทั้งสองซึ่งเป็นหนังสือที่ประพันธ์ที่มีความถูกต้องมากที่สุด.

¹ อัล-บุคอรี, อัล-ญามิอุ, ภาค: ไ่มะระบุ, บท: ไ่มะระบุ, เลขที่: 1. และสำนวนหะดีษเป็นของท่าน

² มุสลิม, อัล-ญามิอุ, ภาค: อัล-อิมาระฮะฮุ, บท: คำกล่าวของท่านนบี "แท้จริงการงานทั้งหลายขึ้นอยู่กับเจตนา", เลขที่: 1907

ومما يستفاد من هذا الحديث - علاوة على ماتقدم - : أن على الداعية الناجح أن يضرب الأمثال لبيان وإيضاح الحق الذي يحمله للناس ؛ وذلك لأن النفس البشرية جبلت على محبة سماع القصص والأمثال ، فالفكرة مع المثل تطرق السمع ، وتدخل إلى القلب من غير استئذان ، وبالتالي تترك أثرها فيه ، لذلك كثر استعمالها في الكتاب والسنة ، نسأل الله تعالى أن يرزقنا الإخلاص في القول والعمل ، والحمد لله رب العالمين

(กิจกรรมท้ายบท)

1. ให้นักเรียนอภิปรายสิ่งที่ได้รับจากหะดีษนี้
2. ให้นักเรียนอภิปรายเรื่องคำนิยามหลักการหะดีษ
3. ให้นักเรียนอภิปรายเรื่องจริยธรรมในอิสลาม
 - 3.1 ความสำคัญของจริยธรรม
 - 3.2 ประโยชน์ของจริยธรรมอิสลามต่อการดำเนินชีวิต
 - 3.3 คุณค่าของการเป็นมุสลิมที่ดี และการดำรงตนอยู่ในหลักจริยธรรมอิสลาม

مَرَاتِبُ الدِّينِ

عَنْ عُمَرَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ أَيْضاً قَالَ :

"بَيْنَمَا نَحْنُ جُلُوسٌ عِنْدَ رَسُولِ اللهِ ﷺ ذَاتَ يَوْمٍ ، إِذْ طَلَعَ عَلَيْنَا رَجُلٌ شَدِيدُ بَيَاضِ الثِّيَابِ ، شَدِيدُ سَوَادِ الشَّعْرِ ، لَا يُرَى عَلَيْهِ أَثَرُ السَّفَرِ وَلَا يَعْرِفُهُ مِنَّا أَحَدٌ ، حَتَّى جَلَسَ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ ، فَأَسْنَدَ رُكْبَتَيْهِ إِلَى رُكْبَتَيْهِ ، وَوَضَعَ كَفَّيْهِ عَلَى فَخْذَيْهِ ، وَقَالَ : يَا مُحَمَّدُ أَخْبِرْنِي عَنِ الْإِسْلَامِ .

فَقَالَ رَسُولُ اللهِ ﷺ : " الْإِسْلَامُ أَنْ تَشْهَدَ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ وَأَنْ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللهِ ، وَتُقِيمَ الصَّلَاةَ ، وَتُؤْتِيَ الزَّكَاةَ ، وَتُصُومَ رَمَضَانَ ، وَتَحُجَّ الْبَيْتَ إِنْ اسْتَطَعْتَ إِلَيْهِ سَبِيلًا " قَالَ : صَدَقْتَ .

فَعَجِبْنَا لَهُ يَسْأَلُهُ وَيُصَدِّقُهُ !

قَالَ : فَأَخْبِرْنِي عَنِ الْإِيمَانِ .

قَالَ : " أَنْ تُؤْمِنَ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَتُؤْمِنَ بِالْقَدَرِ خَيْرِهِ وَشَرِّهِ " .

قَالَ : صَدَقْتَ .

قَالَ : فَأَخْبِرْنِي عَنِ الْإِحْسَانِ .

قَالَ : " أَنْ تَعْبُدَ اللَّهَ كَأَنَّكَ تَرَاهُ ، فَإِنْ لَمْ تَكُنْ تَرَاهُ فَإِنَّهُ يَرَاكَ " .

قَالَ : فَأَخْبِرْنِي عَنِ السَّاعَةِ .

قَالَ : " مَا الْمَسْئُولُ عَنْهَا بِأَعْلَمَ مِنَ السَّائِلِ " .

قَالَ : فَأَخْبِرْنِي عَنْ أَمَارَاتِهَا .

قَالَ : " أَنْ تَلِدَ الْأُمَّةُ رَبَّتَهَا ، وَأَنْ تَرَى الْحُفَاةَ الْعُرَاةَ الْعَالَةَ رِعَاءَ الشَّاءِ يَتَطَاوَلُونَ فِي الْبُنْيَانِ " .

ثُمَّ انْطَلَقَ ، فَلَبِثْتُ مَلِيًّا ، ثُمَّ قَالَ : " يَا عُمَرُ أَتَدْرِي مِنَ السَّائِلِ ؟ " .

قُلْتُ : اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ .

قَالَ : " فَإِنَّهُ جَبْرِيلُ أَتَاكُمْ يُعَلِّمُكُمْ دِينَكُمْ " .

رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

ความว่า: จากท่านอุมร์ เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ ได้เล่าว่า: "วันหนึ่ง ในขณะที่พวกเรากำลังนั่งอยู่กับท่าน เราะฎิยัลลอฮุ ๓ ท่านในนั้นก็มีชายคนหนึ่งสวมเสื้อผ้าที่ขาวโพลน มีผมที่ดำสนิท และไม่เห็นร่องรอยของการเดินทาง ได้ปรากฏขึ้นมายังพวกเรา และไม่มีผู้ใดเลยในหมู่พวกเราที่รู้จักเขา จนในที่สุดเขาได้เข้ามานั่งที่ท่านนบี ๓ แล้วเขาก็เอาเข้าทั้งสองข้างของเขายันกับเข้าทั้งสองข้างท่านนบี ๓ และได้วางมือของเขากับท่านนบี ๓ แล้วเขาก็กล่าวขึ้นว่า "โอ้มุหัมมัดเอ๋ย จงบอกให้ฉันรู้เกี่ยวกับอิสลามเกิด?" แล้วท่านเราะฎิยัลลอฮุ ก็กล่าวว่า: อิสลามคือ

- การที่ท่านกล่าวปฏิญาณว่า "ไม่มีพระเจ้าอื่นใดที่ควรแก่การเคารพยกย่องนอกจากอัลลอฮุ และมุหัมมัดนั้นเป็นเราะฎิยัลลอฮุของอัลลอฮุ"
- การที่ท่านดำรงไว้ซึ่งการละหมาด
- จ่ายซะกาต
- ถือศีลอดในเดือนเราะมะฎอน
- และไปประกอบพิธีหัจญ์ ณ บัยติลละฮุ หากท่านมีความสามารถเดินทางไปได้.

เขากล่าวว่า "จริงอย่างที่ท่านพูด"

(ท่านอุมร์กล่าวว่า) ดังนั้นพวกเราพากันแปลกใจที่เขาถามท่านนบี แล้วเขาก็รับรองว่าท่านนบีพูดจริง.

เขากล่าวอีกว่า "จงบอกให้ฉันรู้เกี่ยวกับอีมานเกิด?" ท่านนบี จึงตอบว่า

- การที่ท่านศรัทธาต่ออัลลอฮุ
- ต่อบรรดามลาอิกะฮ์ของพระองค์
- ต่อบรรดาคัมภีร์ของพระองค์
- ต่อบรรดาศาสนทูตของพระองค์
- ต่อวันปรโลก
- และเชื่อต่อการกำหนดสภาวะของพระองค์ทั้งที่ดีและไม่ดี"

แล้วเขากล่าวว่า "จริงอย่างที่ท่านพูด"

แล้วเขาก็กล่าวอีกว่า "ดังนั้นท่านจงบอกให้ฉันรู้เกี่ยวกับอิฮฺซานเกิด?"

ท่านนบีตอบว่า "คือการที่ท่านทำอิบาดะฮ์ต่ออัลลอฮุเสมือนกับว่าท่านเห็นพระองค์ แม้ว่าท่านไม่เห็นพระองค์ แต่พระองค์ทรงเห็นท่านแน่นอน"

แล้วเขากล่าวอีกว่า "ดังนั้นท่านจงบอกให้ฉันรู้เกี่ยวกับวันกิยามะฮ์เกิด?" ท่านนบีตอบว่า "ผู้ที่ถูกถาม ไม่ได้รู้มากไปกว่าผู้ถามเลย"

แล้วเขาก็กล่าวว่า "ถ้าเช่นนั้นท่านจงบอกให้ฉันรู้ถึงสัญญาของมันเกิด"

ท่านนบีตอบว่า "คือการที่ทาสีจะคลอเคลียเป็นนายของนาง, ท่านจะได้เห็นผู้ที่ไม่สวมรองเท้า ไม่มีเสื้อผ้าจะสวมใส่ เป็นผู้ยากจนขี้แค้น และเลี้ยงแพะ แต่กลับแข่งขันกันสร้างอาคารสูง ๆ"

จากนั้น เขาก็จากไป และฉัน (หมายถึงอุมัร) ก็หายหน้าไปหลายวัน ต่อมาท่านนบี ﷺ ก็ถามฉันว่า “อัยอุมัร ท่านรู้ไหมว่า ผู้ถามครั้งนั้นเป็นใคร ?” ฉันตอบว่า “อัลลอฮ์และเราะสูลของพระองค์เท่านั้นที่รู้”

ท่านนบีตอบว่า “แท้จริงเขาคือ ญิบรีล ท่านมาหาพวกท่าน เพื่อสอนพวกท่านเรื่องศาสนาของพวกท่าน” หะดีษบันทึกโดยมุสลิม³

وقد تناول الحديث الذي بين أيدينا حقائق الدين الثلاث : الإسلام والإيمان والإحسان ، وهذه المراتب الثلاث عظيمة جدا ؛ لأن الله سبحانه وتعالى علق عليها السعادة والشقاء في الدنيا والآخرة ، وبين هذه المراتب ارتباط وثيق ، فدائرة الإسلام أوسع هذه الدوائر ، تليها دائرة الإيمان فالإحسان ، وبالتالي فإن كل محسن مؤمن ، وكل مؤمن مسلم ، ومما سبق يتبين لك سر العتاب الرباني على أولئك الأعراب الذين ادّعوا لأنفسهم مقام الإيمان ، وهو لم يتمكن في قلوبهم بعد ، يقول الله في كتابه : { قالت الأعراب آمنا قل لم تؤمنوا ولكن قولوا أسلمنا ولما يدخل الإيمان في قلوبكم } (الحجرات : 14) ، فدل هذا على أن الإيمان أخص وأضيق دائرة من الإسلام

(กิจกรรมท้ายบท)

1. ให้นักเรียนอภิปรายสิ่งที่ได้รับจากหะดีษนี้
2. ความแตกต่างระหว่าง อัลกุรอาน หะดีษนะบะวีเย์ และหะดีษกุดสีเย์
3. ให้นักเรียนอภิปรายเรื่องความขยันในอิสลามและมีหะดีษใดบ้างกล่าวถึงเรื่องนี้

³ มุสลิม, อัล-ญามิอุ, ภาค: การศรัทธา, บท: อธิบายถึงการศรัทธา อิสลาม และอิหฺसान, เลขที่: 8

أَرْكَانُ الْإِسْلَامِ

عَنْ أَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: سَمِعْتُ
رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ :

"بُنِيَ الْإِسْلَامُ عَلَى خَمْسٍ : شَهَادَةِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ ، وَإِقَامِ
الصَّلَاةِ ، وَإِيتَاءِ الزَّكَاةِ ، وَحَجِّ الْبَيْتِ ، وَصَوْمِ رَمَضَانَ "

رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَ مُسْلِمٌ .

ความว่า: จากท่านอับดุลดิรูเราะหฺมาน นั้นคืออับดุลลอฮฺ อิบน์ อุมร์ อิบน์ อัล-ค็อฏฏอบ
เราะฮฺฎ็ยัลลอฮฺฮุอันฮุมา เล่าว่า: ฉันได้ยินท่านเราะฮฺฎ็ยัลลอฮฺฮุกล่าวว่:

“อิสลามนั้น ถูกสร้างอยู่บนหลักการห้าประการ นั้นคือ

- การปฏิญาณตนว่า “ไม่มีพระเจ้าอื่นใดที่ควรแก่การเคารพยกย่องนอกจากอัลลอฮฺ และมุหัมมัดนั้นคือเราะฮฺฎ็ยัลลอฮฺฮุ
- การดำรงไว้ซึ่งการละหมาด
- การจ่ายซะกาต
- การประกอบพิธีหัจญ์ ณ บัยตุลลอฮฺ
- และการถือศีลอดในเดือนเราะมะฎอน”

หน้าที่นี้ บันทึกโดย อัล-บุคอรี⁴และมุสลิม⁵

⁴ อัล-บุคอรี, อัล-ญามิอุ, ภาค: การศรัทธา, บท: การวิงวอนขอของพวกเขาท่านคือการศรัทธาของพวกเขา, เลขที่:

⁵ มุสลิม, อัล-ญามิอุ, ภาค: การศรัทธา, บท: อธิบายถึงหลักการของอิสลาม, เลขที่: 21

الإسلام في حقيقته هو اتباع الرسل عليهم السلام فيما بعثهم الله به من الشرائع في كل زمان، فهم الطريق لمعرفة مراد الله من عباده ، فكان الإسلام لقوم موسى أن يتبعوا ما جاء به من التوراة ، وكان الإسلام لقوم عيسى اتباع ما أنزل عليه من الإنجيل ، وكان الإسلام لقوم إبراهيم اتباع ما جاء به من البينات والهدى ، حتى جاء خاتم الأنبياء محمد ﷺ ، فأكمل الله به الدين ، ولم يرتض لأحد من البشر أن يتعبده بغير دين الإسلام الذي بعث به رسوله ، يقول الله عز وجل : { ومن يبتغ غير الإسلام ديناً فلن يقبل منه وهو في الآخرة من الخاسرين } (آل عمران : 85) ، فجميع الخلق بعد محمد ﷺ ملزمون باتباع هذا الدين ، الذي ارتضاه الله لعباده أجمعين .

ومن طبيعة هذا الدين - الذي ألزمتنا الله باتباعه - أن يكون ديناً عالمياً ، صالحاً لكل زمان ومكان ، شمولياً في منهجه ، متيناً في قواعده ، راسخاً في مبادئه ؛ ومن هنا شبهه النبي ﷺ في الحديث الذي بين أيدينا بالبناء القوي ، والصرح العظيم ، ثم بين في الحديث الأركان التي يقوم عليها صرح الإسلام

(กิจกรรมท้ายบท)

1. ให้นักเรียนอภิปรายสิ่งที่ได้รับจากหะดีษนี้
2. ให้นักเรียนอภิปรายเรื่องอดทนในอิสลามและมีหะดีษใดบ้างกล่าวถึงเรื่องนี้

مَرَا حِلُّ الخَلْقِ

عَنْ أَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: حَدَّثَنَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ وَهُوَ الصَّادِقُ الْمَصْدُوقُ :

" إِنَّ أَحَدَكُمْ يُجْمَعُ خَلْقُهُ فِي بَطْنِ أُمِّهِ أَرْبَعِينَ يَوْمًا نُظْفَةً، ثُمَّ يَكُونُ عَلَقَةً مِثْلَ ذَلِكَ، ثُمَّ يَكُونُ مُضْغَةً مِثْلَ ذَلِكَ، ثُمَّ يُرْسَلُ إِلَيْهِ الْمَلَكُ فَيَنْفَخُ فِيهِ الرُّوحَ ، وَيُؤَمَّرُ بِأَرْبَعِ كَلِمَاتٍ : بِكِتَابِ رِزْقِهِ وَأَجَلِهِ وَعَمَلِهِ وَشَقِيٍّ أَوْ سَعِيدٍ .

فَوَاللَّهِ الَّذِي لَا إِلَهَ غَيْرُهُ إِنَّ أَحَدَكُمْ لَيَعْمَلُ بِعَمَلِ أَهْلِ الْجَنَّةِ حَتَّى مَا يَكُونُ بَيْنَهُ وَبَيْنَهَا إِلَّا ذِرَاعٌ فَيَسْبِقُ عَلَيْهِ الْكِتَابُ فَيَعْمَلُ بِعَمَلِ أَهْلِ النَّارِ فَيَدْخُلُهَا ، وَإِنَّ أَحَدَكُمْ لَيَعْمَلُ بِعَمَلِ أَهْلِ النَّارِ حَتَّى مَا يَكُونُ بَيْنَهُ وَبَيْنَهَا إِلَّا ذِرَاعٌ فَيَسْبِقُ عَلَيْهِ الْكِتَابُ فَيَعْمَلُ بِعَمَلِ أَهْلِ الْجَنَّةِ فَيَدْخُلُهَا "

رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَمُسْلِمٌ.

ความว่า: จากท่านอบูอับดุลเราะหมาน นั้นคืออับดุลลอฮฺ อิบน์ มัสฮูด เราะวะฎียัลลอฮฺอันสุ เล่าว่า "ท่านเราะฮ์มุลลอฮฺ ﷺ ซึ่งเป็นผู้สัจจริงและเป็นผู้ได้รับการเชื่อถือ กล่าวว่: "แท้จริง ทุกๆ คนในหมู่พวกท่านได้ถูกก่อตัวเป็นรูปร่างในครรภ์มารดาเป็นระยะเวลา 40 วันในรูปของนุฎพะ (น้ำขุ่นๆ) หลังจากนั้นก็กลายเป็นก้อนเลือดภายในระยะเวลาเดียวกัน และหลังจากนั้น ก็กลายเป็นก้อนเนื้อภายในระยะเวลาเดียวกัน หลังจากนั้นมลาอิกะฮ์ก็ถูกส่งมายังเขาและเป่าวิญญาณใส่ร่างเขา และมลาอิกะฮ์ถูกบัญชาให้บันทึกกำหนดการด้วยกัน นั่นคือ

- ริชกี (เครื่องยังชีพ) ของเขา
- อายุขัยของเขา
- การงานของเขา
- และสุขหรือทุกข์ของเขา

ฉันของสาบานต่ออัลลอฮฺ ผู้ซึ่งไม่มีพระเจ้าอื่นใดที่ควรแก่การเคารพภักดีนอกจากพระองค์ ว่าแท้จริงคนใดคนหนึ่ง ในหมู่พวกท่านจะปฏิบัติกิจการงานของชาวสวรรค์ จนกระทั่งไม่มีอะไรอยู่ระหว่างเขากับสวรรค์นอกจากห่างกันแค่หนึ่งศอกเท่านั้น แต่เขาได้ถูกกำหนด (ให้เป็นชาวนรก) ดังนั้น เขาก็ปฏิบัติกิจการงานของชาวนรก และในที่สุดเขาก็ตกนรก และแท้จริงคนใดคนหนึ่ง ในหมู่พวกท่าน จะปฏิบัติกิจการงานของชาวนรก จนกระทั่งไม่มีอะไรอยู่ระหว่างเขากับนรก นอกจากห่างกันแค่หนึ่งศอกเท่านั้น แต่เขาได้ถูกกำหนดไว้แล้ว (ว่าเขาเป็นชาวสวรรค์) ดังนั้นเขาก็

จะปฏิบัติกิจการงานของชาวสวรรค์ และในที่สุดเขาก็ได้เข้าสวรรค์” หะดีษบันทึกโดยอัล-บุคอรีย์⁶ และมุสลิม⁷

هذا الحديث لتعريف المسلم بحقيقة الإيمان بالقضاء والقدر ، فقد دار الحديث حول التقدير العمري للإنسان ، وما يشمل ذلك من ذكر مراحل خلقه وتصويره ، ليعمق بذلك إدراكه وتصوّره لحقائق الموت والحياة ، والهداية والغواية ، وغيرها من الأمور الغيبية ، فيتولد في قلبه الشعور بالخوف من سوء العاقبة ، والحذر من الاستهانة بالذنوب والمعاصي ، ومن الاغترار بصلاح العمل والالتكال عليها .

(กิจกรรมท้ายบท)

1. ให้นักเรียนอภิปรายสิ่งที่ได้รับจากหะดีษนี้
2. ให้นักเรียนให้คำนิยามและแบ่งแยกประเภทหลักการของหะดีษดังนี้

อิบลมุลหะดีษ ดิรอยะฮะฮ์- อิบลมุลหะดีษ ริวายะฮะฮ์- หะดีษ นะบะวีเย์-อัซซุนนะฮะฮ์ - อัลเคาะบ์ร- อัลอะษะร

หะดีษที่ 5 ห้ามอูตริในศาสนา

⁶ อัล-บุคอรีย์, อัล-ญามิอุ, ภาค: เริ่มต้นของการสร้าง, บท: กล่าวถึงบรรดามลาอิกะฮ์, เลขที่: 3208

⁷ มุสลิม, อัล-ญามิอุ, ภาค: วิธีการสร้างมนุษย์ในครรภ์มารดา, บท: กำหนดสภาวะ, เลขที่: 2643

التَّهْيِي عَنِ الْاِبْتِدَاعِ فِي الدِّينِ

عَنْ أُمِّ الْمُؤْمِنِينَ أُمِّ عَبْدِ اللَّهِ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ :
" مَنْ أَحَدَثَ فِي أَمْرِنَا هَذَا مَا لَيْسَ مِنْهُ فَهُوَ رَدٌّ "
رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَمُسْلِمٌ .
وَفِي رِوَايَةٍ لِمُسْلِمٍ : " مَنْ عَمِلَ عَمَلًا لَيْسَ عَلَيْهِ أَمْرُنَا فَهُوَ رَدٌّ " .

ความว่า: จากมารดาของศรัทธาชนทั้งหลาย อุมมุ อับดุลลาฮฺ นั่นคือท่านหญิงอาอิชะฮฺ
เราะฎิยัลลอฮุอันฮา เล่าว่า: ท่านเราะฮ์มะฮ์ลุลลอฮฺ ﷺ กล่าวว่า "ใครก็ตามที่อุตริในกิจการศาสนาของ
เจ้านี้ ซึ่งสิ่งที่เราไม่ได้สั่งใช้ ดังนั้นสิ่งที่อุตริขึ้นมานั้นย่อมถูกปฏิเสธ" บันทึกโดยอัล-บุคอรี^๑ และ
มุสลิม^๒

และในการบันทึกของมุสลิมมีสำนวนว่า: "ใครก็ตามที่ปฏิบัติกิจการใดกิจการหนึ่ง ซึ่งเรา
ไม่ได้สั่งใช้ ดังนั้นกิจการนั้นจะถูกปฏิเสธ"

قتضت حكمة الله سبحانه وتعالى أن يكون هذا الدين خاتم الأديان ، وآخر الشرائع ، ليتخذها الناس
منهاجا لهم ، وسبيلا إلى ربهم ، ومن هنا جاءت تعاليمه شاملة لجوانب الحياة المختلفة، فلم تترك
خيرا إلا دلت البشرية عليه ، ولا شرا إلا حذرت منه ، حتى كملت الرسالة بموت نبينا ﷺ ، يقول
الله تعالى : { اليوم أكملت لكم دينكم وأتممت عليكم نعمتي ورضيت لكم الإسلام ديناً } (المائدة :

3) .

(กิจกรรมท้ายบท)

1. ให้นักเรียนอภิปรายสิ่งที่ได้รับจากหะดีษนี้
2. ให้นักเรียนอภิปรายเรื่องความเชื่อมั่น ในอิสลามและมีหะดีษใดบ้างกล่าวถึงเรื่องนี้

หะดีษที่ 6 ออกห่างจากสิ่งที่คุณมเคเรือ

^๑ อัล-บุคอรี, อัล-ญามิอุ, ภาค: การไกล่เกลี่ย, บท: เมื่อไกล่เกลี่ยในสิ่งที่ชั่วถือว่าถูกปฏิเสธ, เลขที่: 2697

^๒ มุสลิม, อัล-ญามิอุ, ภาค: การพิพากษา, บท: ปฏิเสธบทบัญญัติที่ไม่ถูกต้องและบรรดาอุตริกรรมทั้งหลายใน
ศาสนา, เลขที่: 1718

البُعْدُ عَنِ مَوَاطِنِ الشُّبُهَاتِ

عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ الثُّعْمَانِ بْنِ بَشِيرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ :

" إِنَّ الْحَلَالَ بَيْنَ وَإِنَّ الْحَرَامَ بَيْنٌ ، وَبَيْنَهُمَا أُمُورٌ مُشْتَبِهَاتٌ ، لَا يَعْلَمُهُنَّ كَثِيرٌ مِنَ النَّاسِ ، فَمَنِ اتَّقَى الشُّبُهَاتِ ، فَقَدْ اسْتَبْرَأَ لِدِينِهِ وَعَرْضِهِ ، وَمَنْ وَقَعَ فِي الشُّبُهَاتِ وَقَعَ فِي الْحَرَامِ ، كَالرَّاعِي يَرعى حَوْلَ الْحِمَى يُوشِكُ أَنْ يَرْتَعَ فِيهِ ، أَلَا وَإِنَّ لِكُلِّ مَلِكٍ حِمًى ، أَلَا وَإِنَّ حِمَى اللَّهِ مَحَارِمُهُ ، أَلَا وَإِنَّ فِي الْجَسَدِ مُضْغَةً إِذَا صَلَحَتْ صَلَحَ الْجَسَدُ كُلُّهُ ، وَإِذَا فَسَدَتْ فَسَدَ الْجَسَدُ كُلُّهُ ، أَلَا وَهِيَ الْقَلْبُ " رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَمُسْلِمٌ .

ความว่า: จากท่านอบูอับดุลลาฮ นันคือ อัน-นุอฺมาน อิบน์ บะชีร เราะะฎียัลลอฮุอันฮุ เล่าว่า: ฉันได้ยินท่านเราะะฮ์ลุลลอฮุ ﷺ กล่าวว่า "แท้จริงสิ่งที่อนุมัติ (หะلال) นั้นชัดเจนและสิ่งที่ต้องห้าม (หะรอม) ก็ชัดเจนเช่นกัน และในระหว่างทั้งสองนั้นคือสิ่งที่คลุมเครือ ซึ่งผู้คนส่วนมากไม่รู้ ดังนั้นผู้ใดก็ตามที่ระแวงระวังและปกป้องตัวเขาจากสิ่งที่คลุมเครือ แท้จริงเขาได้ให้ศาสนาและเกียรติของเขา ไสสะอาดปลอดมลทิน และใครก็ตามที่ตกอยู่ในสิ่งที่คลุมเครือ ก็เสมือนกับว่าเขาได้ตกอยู่ในสิ่งที่ต้องห้าม เปรียบดังเช่นผู้ที่เลี้ยงปศุสัตว์อยู่รอบ ๆ บริเวณเขตหวงห้าม ซึ่งมันเกือบจะเล็ดลอดเข้าไปกินในเขตหวงห้ามอยู่แล้ว ฟังทราบเถิดว่าทุก ๆ กษัตริย์ย่อมมีเขตหวงห้าม และฟังทราบเถิดว่าแท้จริงเขตหวงห้ามของอัลลอฮุคือบรรดาสิ่งต้องห้ามทั้งหลาย ฟังทราบเถิดว่า ในร่างกายมนุษย์นั้นมีก้อนเนื้อชิ้นหนึ่ง เมื่อมันดี ร่างกายทั้งหมดก็จะดีตามไปด้วย และถ้าหากว่ามันเสีย ร่างกายทั้งหมดก็จะเสียตามไปด้วย ฟังทราบเถิดว่า มันคือ หัวใจ" หะดีษบันทึกโดยอัล-บุคอรี¹⁰ และมุสลิม¹¹

¹⁰ อัล-บุคอรี, อัล-ญามิอุ, ภาค: การศรัทธา, บท: ความประเสริฐของผู้ที่ทำให้ศาสนาของเขาบริสุทธิ์, เลขที่: 52

¹¹ มุสลิม, อัล-ญามิอุ, ภาค: อัล-มุสากออต, บท: ยึดเอาสิ่งที่หะلالและละทิ้งสิ่งที่คลุมเครือ, เลขที่: 1599

وهنا قسم النبي ﷺ الأمور إلى ثلاثة أقسام ، فقال : (إن الحلال بيّن ، والحرام بيّن) فالحلال الخالص ظاهر لا اشتباه فيه ، مثل أكل الطيبات من الزروع والثمار وغير ذلك ، وكذلك فالحرام المحض واضحٌ معالمه ، لا التباس فيه ، كتحريم الزنا والخمر والسرقه إلى غير ذلك من الأمثلة .

أما القسم الثالث ، فهو الأمور المشتبهة ، وهذا القسم قد اكتسب التشبه من الحلال والحرام ، فتنازعه الطرفان ، ولذلك خفي أمره على كثير من الناس ، والتبس عليهم حكمه ،

(กิจกรรมท้ายบท)

1. ให้นักเรียนอภิปรายสิ่งที่ได้รับจากหะดีษนี้
2. ให้นักเรียนอภิปรายเรื่อง การมอบหมายต่ออัลลอฮ์ในอิสลามและมีหะดีษใดบ้างกล่าวถึงเรื่องนี้
3. ให้นักเรียนอภิปรายเรื่อง การเข้าห้องน้ำดังนี้
 - ความสำคัญของมารยาทในการเข้าห้องน้ำ
 - หลักฐานจากอัลกุรอานและอัลหะดีษที่เกี่ยวกับการใช้ห้องน้ำ
 - มารยาทการเข้าห้องน้ำ
 - ดุอาก่อนและเข้าห้องน้ำ

التَّصِيحَةُ عِمَادُ الدِّينِ

عَنْ أَبِي رُقَيْبَةَ تَمِيمِ بْنِ أَوْسٍ الدَّارِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ :
" الدِّينُ التَّصِيحَةُ ، قُلْنَا : لِمَنْ ؟ قَالَ : لِلَّهِ وَلِكِتَابِهِ وَلِرَسُولِهِ وَلِأُمَّةِ الْمُسْلِمِينَ
وَعَامَّتِهِمْ "
رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

ความว่า: จากท่านอนู รุก็อยยะฮฺ นั้นคือ ตะมีม อิบนุ เอาสฺ อัด-ดารียฺ เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ เล่าว่า:
ท่านนบี ﷺ กล่าวว่า "ศาสนา คือ การตักเตือน" พวกเราถามว่า: เพื่อใครละ? ท่านนบี ﷺ ตอบ
ว่า "เพื่ออัลลอฮฺ เพื่อคัมภีร์ของพระองค์ เพื่อศาสนทูตของพระองค์ เพื่อบรรดาผู้นำมุสลิม และเพื่อ
บรรดามุสลิมทั่วไป" หะดีษบันทึกโดยมุสลิม¹²

النصيحة ليست فقط من الدين ، بل هي وظيفة الرسل عليهم الصلاة والسلام ، فإنهم قد بعثوا
لينذروا قومهم من عذاب الله ، وليدعوهم إلى عبادة الله وحده وطاعته ، فهذا نوح عليه السلام
يخاطب قومه ، ويبين لهم أهداف دعوته فيقول : { أبلغكم رسالات ربي وأنصح لكم } (الأعراف : 62) ،
وعندما أخذت الرجفة قوم صالح عليه السلام ، قال : { يا قوم لقد أبلغتكم
رسالة ربي ونصحت لكم ولكن لا تحبون الناصحين } (الأعراف : 79)

(กิจกรรมท้ายบท)

1. ให้นักเรียนอภิปรายสิ่งที่ได้รับจากหะดีษนี้
2. ให้นักเรียนอภิปรายเรื่อง มารยาทในที่ประชุมในประเด็นดังนี้
 - ความหมายของการประชุม- ความสำคัญและคุณค่าของการเข้าที่ประชุม
 - หลักฐานจากอัลกุรอานและอัลหะดีษที่เกี่ยวกับมารยาทในที่ประชุม
 - ดูๆการเปิดและปิดประชุม- มารยาทในการเข้าร่วมในที่ประชุม

¹² มุสลิม, อัล-ญามิอุ, ภาค: การศรัทธา, บท: อธิบายถึงศาสนานี้คือการตักเตือน, เลขที่: 95

حُرْمَةُ دَمِ الْمُسْلِمِ وَمَالِهِ

عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ :
" أَمَرْتُ أَنْ أُقَاتِلَ النَّاسَ حَتَّى يَشْهَدُوا أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ ،
وَيُقِيمُوا الصَّلَاةَ ، وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ ، فَإِذَا فَعَلُوا ذَلِكَ عَصَمُوا مِنِّي دِمَاءَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ إِلَّا بِحَقِّ
الْإِسْلَامِ وَحِسَابُهُمْ عَلَى اللَّهِ تَعَالَى "
رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَمُسْلِمٌ .

ความว่า: จากท่านอับนุอุมร์ เราะะฎิยัลลอฮุอันฮุมมา เล่าว่า: ท่านเราะซูลุลลอฮุ ﷺ กล่าวว่า: "ฉัน
ถูกสั่งใช้เพื่อต่อสู้กับมนุษย์ จนกว่าพวกเขาจะปฏิญาณว่า ลา อีลาฮะ อิลลัลลอฮุ (หมายความว่า
ไม่มีพระเจ้าอื่นใด - ที่ควรแก่การเคารพยกย่องอย่างแท้จริง- นอกจากอัลลอฮุ) ะฮันนะ มุหัมมัดัน
เราะซูลุลลอฮุ (และมุหัมมัดันนั้นคือศาสนทูตของอัลลอฮุ) และ (จนกว่า) พวกเขาจะดำรงไว้ซึ่งการ
ละหมาด และ (จนกว่า) พวกเขาจะจ่ายซะกาต ดังนั้นเมื่อพวกเขาปฏิบัติตามที่กล่าวมานั้นแล้ว
เลือดเนื้อและทรัพย์สินของพวกเขาจะได้รับการคุ้มครองจากฉัน เว้นแต่ด้วยสิทธิของอิสลาม¹³
และการสอบสวนของพวกเขา¹⁴ เป็นหน้าที่ของอัลลอฮุ" หะดีษบันทึกโดยอัล-บุคอรี¹⁵และ
มุสลิม¹⁶

لقد أمرنا الله تعالى في دين الإسلام أن ندعو المعرضين والمكذبين بالحسنی ، وأن نجتهد في ذلك
، بل أن نجادلهم بالتی هي أحسن ، فإن أبوا ، كان لزاما عليهم ألا يمنعوا هذا الخير من أن يصل
إلى غيرهم ، ووجب عليهم أن يفسحوا لذلك النور لكي يراه سواهم ، فإن أصروا على مدافعة هذا
الخير ، وحبب ذلك النور ، كانوا عقبية وحاجزا ينبغي إزالته ، ودفع شوكته ، وهذا مما أشار إليه
النبي ﷺ في قوله : (أمرت أن أقاتل الناس ، حتى يشهدوا أن لا إله إلا الله ، وأن محمدا رسول الله ،
ويقوموا الصلاة ، ويؤتوا الزكاة) ، فهو ﷺ مأمور بنشر دين الإسلام ، واستئصال شوكة كل
معارض أو معاند . وتلك هي حقيقة الدين وغايته .

¹³ หมายถึงเมื่อกระทำผิดที่ต้องลงโทษตามบทบัญญัติอิสลาม

¹⁴ คือการสอบสวนในสิ่งที่เร้นลับและอยู่ในใจของพวกเขา เพราะสิ่งเหล่านี้มนุษย์ไม่สามารถตรัสรู้ได้นอกจากสิ่งที่
เปิดเผย

¹⁵ อัล-บุคอรี, อัล-ญามิอ, ภาค: การศรัทธา, บท: "หากพวกเขากลับตัวและดำรงการละหมาดและจ่ายซะกาต...
ฯ", เลขที่: 27

¹⁶ มุสลิม, อัล-ญามิอ, ภาค: การศรัทธา, บท: คำสั่งใช้ให้ต่อสู้กับมนุษย์จนกว่าพวกเขาจะกล่าวว่า "ลา อีลาฮะ
อิลลัลลอฮุ มุหัมมัดัน เราะะซูลุลลอฮุ", เลขที่: 32

(กิจกรรมท้ายบท)

1. ให้นักเรียนอภิปรายสิ่งที่ได้รับจากหะดีษนี้
2. ให้นักเรียนอภิปรายเรื่อง การรักษาความสะอาดตามทัศนะอิสลามในประเด็นดังต่อไปนี้
 - ความหมายและความสำคัญของการรักษาความสะอาด
 - หลักฐานจากอัลกุรอานและหะดีษที่เกี่ยวกับการรักษาความสะอาด
 - ประเภทของการรักษาความสะอาด
 - การรักษาความสะอาดร่างกาย
 - การรักษาความสะอาดเครื่องนุ่งห่ม
 - การรักษาความสะอาดที่อยู่อาศัย
 - การรักษาความสะอาดสิ่งแวดล้อม

ولا يُفهم من النهي عن كثرة السؤال ، ترك السؤال عما يحتاجه المرء ، فليس هذا مراد الحديث ، بل المقصود منه النهي عن السؤال عما لا يحتاجه الإنسان مما يكون على وجه الغلو أو التنطع ، أو محاولة التضييق في أمرٍ فيه سعة

(กิจกรรมท้ายบท)

1. ให้นักเรียนอภิปรายสิ่งที่ได้รับจากหะดีษนี้
2. ให้นักเรียนอภิปรายเรื่อง มารยาทในห้องเรียนตามทัศนะอิสลามในประเด็นดังนี้

- ความหมายและความสำคัญของมารยาทในห้องเรียน

- หลักฐานจากอัลกุรอานและอัลหะดีษที่เกี่ยวกับมารยาทในห้องเรียน

- การปฏิบัติตนในห้องเรียน

سَبَبُ إِجَابَةِ الدُّعَاءِ

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ :
" إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى طَيِّبٌ لَا يَقْبَلُ إِلَّا طَيِّبًا ، وَإِنَّ اللَّهَ أَمَرَ الْمُؤْمِنِينَ بِمَا أَمَرَ بِهِ
الرُّسُلِينَ فَقَالَ تَعَالَى : ﴿ يَا أَيُّهَا الرُّسُلُ كُلُّوا مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَاعْمَلُوا صَالِحًا ﴾ وَقَالَ تَعَالَى :
﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا كُلُوا مِن طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ ﴾ ثُمَّ ذَكَرَ الرَّجُلُ يُطِيلُ السَّفَرَ أَشْعَثَ
أَغْبَرَ يَمُدُّ يَدَيْهِ إِلَى السَّمَاءِ ، يَا رَبَّ يَا رَبَّ ، وَمَطْعَمُهُ حَرَامٌ ، وَمَشْرَبُهُ حَرَامٌ ، وَمَلْبَسُهُ حَرَامٌ
، وَغُذِّي بِالْحَرَامِ ، فَأَنَّى يُسْتَجَابُ لَهُ "
رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

ความว่า: จากท่านอบู ฮุร็อยเราะฮฺ เราะฮิมะฮุลลอฮฺ เล่าว่า: ท่านเราะสูลุลลอฮฺ ﷺ กล่าวว่า:
"แท้จริง อัลลอฮ์ทรงดี ไม่ทรงรับสิ่งใด ๆ นอกจากสิ่งที่ดี และแท้จริงอัลลอฮ์ทรงสั่งใช้บรรดา
ศรัทธาชนในสิ่งเดียวกันกับที่พระองค์ได้ทรงสั่งใช้บรรดาเราะสูล พระองค์ตรัสว่า:

﴿ يَا أَيُّهَا الرُّسُلُ كُلُوا مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَاعْمَلُوا صَالِحًا ﴾

"โอ้บรรดาเราะสูลเอ๋ย เจ้าจงบริโภคแต่สิ่งที่ดี ๆ และจงประกอบแต่ความดีเถิด"

และตรัสอีกว่า :

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا كُلُوا مِن طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ ﴾

"โอ้บรรดาผู้ที่ศรัทธาเอ๋ย สูเจ้าจงบริโภคแต่สิ่งที่ดี ๆ จากสิ่งที่เราประทานเป็นเครื่องยังชีพ
แก่สูเจ้าเถิด"

หลังจากนั้นท่านเราะสูล ﷺ ได้เล่าถึงชายคนหนึ่ง que เดินทางเป็นระยะเวลายาวนาน จน
ผมเผ้ายุ่งเหยิง คละเคฉ่าไปด้วยฝุ่น เขายื่นมือทั้งสองสู่ท้องฟ้า (พลาญวิงวอนว่า) "โอ้พระผู้อภิบาล
ของข้า! โอ้พระผู้อภิบาลของข้า!" ในขณะที่อาหารที่เขาบริโภคนั้นหะรอม เครื่องดื่มที่เขาดื่มนั้นหะ
รอม เครื่องนุ่งห่มที่เขาสวมใส่นั้นหะรอม และยังมีชีพอยู่ด้วยกับสิ่งหะรอม อย่างนี้แล้วดุอาอ์ของเขา
จะถูกรับได้อย่างไร ? " ะดีษบันทึกโดยมุสลิม²⁰

الدعاء روضة القلب ، وأنس الروح ؛ فهو صلة بين العبد وربه ، يستجلب به الرحمة ، ويستعدي
به على من ظلمه ، ومن عظيم شأنه ، وعلو مكانه ، أن جعله رسول الله ﷺ أصل العبادة ولبها .

²⁰ มุสลิม, อัล-ญามิอุ, ภาค: ชะกาต, บท: รับเศาะดะเกาะฮฺจากทรัพย์สินที่ดี, เลขที่: 1015

وإذا كان للدعاء هذه المكانة العظيمة ؛ فإنه ينبغي على العبد أن يأتي بالأسباب التي تجعله مقبولاً عند الله تعالى ، ومن جملة تلك الأسباب : الحرص على الحلال في الغذاء واللباس ، وهذا ما أشار إليه النبي ﷺ في هذا الحديث

(กิจกรรมท้ายบท)

1. ให้นักเรียนอภิปรายสิ่งที่ได้รับจากหะดีษนี้
2. ให้นักเรียนร่วมกันนำดุอาฮฺในชีวิตประจำวันพร้อมความหมาย

หะดีษที่ 11 จงละทิ้งสิ่งที่ท่านเคลือบแคลงสงสัย

أُتْرِكَ مَا شَكَّكَتَ فِيهِ

عَنْ أَبِي مُحَمَّدٍ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ سِبْطِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ وَرِيحَانَتِهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ :

" حَفِظْتُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ : " دَعُ مَا يَرِيْبُكَ إِلَى مَا لَا يَرِيْبُكَ " رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَالنَّسَائِيُّ وَقَالَ التِّرْمِذِيُّ : حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيْحٌ .

ความว่า: จากท่านอบู มุหัมมัด นั้นคือ อัล-หะสัน อิบน์ อลี ยิบน์ อปีฏอติบ หลานและผู้เป็นที่โปรดปรานของท่านเราะสูลุลลอฮ์ ﷺ เล่าว่า: ฉันได้ท่องจำจากท่านเราะสูลุลลอฮ์ ﷺ ว่า: “ท่านจงละทิ้งสิ่งที่ทำให้ท่านคลุมเครือ แล้วไปยึดเอาสิ่งที่มีได้ทำให้ท่านคลุมเครือ” หะดีษบันทึกโดยออตฺ-ติรมีซีย์²¹ และอัน-นะสาอี²² และออตฺ-ติรมีซีย์กล่าวว่าหะดีษบทนี้อยู่ในระดับหะสันเศาะหีหฺ

كان النبي ﷺ دائم النصح لأُمَّته ، يوجههم إلى ما فيه خير لمعاشهم ومعادهم ، فأمرهم بسلوك درب الصالحين ، ووضح لهم معالم هذا الطريق ، والوسائل التي تقود إليه ، ومن جملة تلك النصائح النبوية ، الحديث الذي بين أيدينا ، والذي يُرشد فيه النبي ﷺ أُمَّته إلى اجتناب كل ما فيه شبهة ، والتزام الحلال الواضح المتيقن منه .

(กิจกรรมท้ายบท)

1. ให้นักเรียนอภิปรายสิ่งที่ได้รับจากหะดีษนี้
2. ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายภัยจากปากและมีหะดีษใดบ้างพูดถึงเรื่องนี้

หะดีษที่ 12 หมกมุ่นอยู่กับสิ่งที่เป็นไร้ประโยชน์

²¹ ออตฺ-ติรมีซีย์, อัล-ญามอิ, ภาค: มารยาทของผู้พิพากษา, บท: ลักษณะของวันสิ้นโลกฯ, เลขที่: 2518

²² อัน-นะสาอี, อัล-มุญญัตะบา, ภาค: มารยาทของผู้พิพากษา, บท: ตัดสินตามที่นักปราชญ์เห็นพ้อง, เลขที่:

الِاسْتِعْاَلُ بِمَا لَا يُفِيْدُ

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ :
" مِنْ حُسْنِ إِسْلَامِ الْمَرْءِ تَرْكُهُ مَا لَا يَعْينِيهِ "
حَدِيثٌ حَسَنٌ ، رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَغَيْرُهُ هَكَذَا .

ความว่า: จากท่านอบู ฮุร็อยเราะฮฺ เราะฮิมัลลอฮุอันฮุ เล่าว่า : ท่านเราะสูลุลลอฮฺ ﷺ กล่าวว่า:
"ส่วนหนึ่งจากความดีงามสำหรับอิสลามของคนๆ หนึ่ง คือการที่เขาละทิ้งสิ่งที่ไม่เป็นสาระ
เกี่ยวข้องกับตัวเขา" หะดีษอยู่ในระดับหะสัน บันทึกโดยอัต-ติรมิซีย์²³ และท่านอื่น ๆ²⁴

أرشدنا النبي ﷺ في هذا الحديث ، إلى الطريق الذي يبلغ به العبد كمال دينه ،
وحسن إسلامه ، وصلاح عمله ، فبين أن مما يزيد إسلام المرء حسنا ، أن يدع ما
لا يعنيه ولا يفيد في أمر دنياه وآخرته .

(กิจกรรมท้ายบท)

1. ให้นักเรียนอภิปรายสิ่งที่ได้รับจากหะดีษนี้
2. ให้นักเรียนร่วมอภิปรายมารยาทในการนอนและตื่นนอนตามทัศนะอิสลามในประเด็น
ดังนี้
 - ความสำคัญของการนอนและตื่นนอน - ความสำคัญของมารยาทการนอนและตื่นนอน
 - มารยาทการนอนและตื่นนอน - ดูก่อนนอนและหลังตื่นนอน
 - หลักฐานจากอัลกุรอานและหะดีษที่เกี่ยวกับการนอนและตื่นนอน

²³ อัต-ติรมิซีย์, อัล-ญามิอฺ, ภาค: ความสมถะ, บท: ไม่ระบู่, เลขที่: 2317

²⁴ อิบน์มาญะฮฺ เลขที่: 3976, มาลิก เลขที่: 1904, อะหฺมัด เลขที่: 1732, อิบน์ขุซัยบ เลขที่: 191, อัปฺดูรฺรอซซาก
เลขที่: 20617, อิบน์ญะฮฺ เลขที่: 2925, อิบน์ฮิบบาน เลขที่: 229, อัล-ญาอะบะรอญีย์ ในหนังสืออัล-มุอญัหม์ อัล-
เอาสิฎฺ เลขที่: 359 และในหนังสืออัล-มุอญัหม์ อัล-เศาะฮิรุ เลขที่: 884

مِنْ كَمَالِ الْإِيمَانِ

عَنْ أَبِي حَمْزَةَ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ خَادِمِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ عَنْ النَّبِيِّ ﷺ

قَالَ :

" لَا يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّى يُحِبَّ لِأَخِيهِ مَا يُحِبُّ لِنَفْسِهِ "

رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَمُسْلِمٌ .

ความว่า: จากท่านอนู หัมซะฮฺ นั้นคือ อนัส อิบน์ มาลิก เราะะฎียัลลอฮุอันฮุ ผู้รับใช้ของท่านเราะฮ์ลุ ลอฮุ ﷺ จากท่านนบี ﷺ ท่านกล่าวว่า: “ผู้ใดผู้หนึ่งในหมู่พวกท่านจะยังไม่ศรัทธา (โดยสมบูรณ์) จนกว่าเขาจะรักพี่น้องของเขาเสมือนกับที่เขารักตัวของเขาเอง” หะดีษบันทึกโดยอัล-บุคอรี²⁵ และมุสลิม²⁶

حرص الإسلام بتعاليمه وشرائعه على تنظيم علاقة الناس بربهم تبارك وتعالى ، حتى ينالوا السعادة في الدنيا والآخرة ، وفي الوقت ذاته شرع لهم ما ينظم علاقتهم بعضهم ببعض ؛ حتى تسود الألفة والمحبة في المجتمع المسلم ، ولا يتحقق ذلك إلا إذا حرص كل فرد من أفرادہ على مصلحة غيره حرصه على مصلحته الشخصية ، وبذلك ينشأ المجتمع الإسلامي قوي الروابط ، متين الأساس .

ومن أجل هذا الهدف ، أرشد النبي ﷺ أمته إلى تحقيق مبدأ التكافل والإيثار ، فقال : (لا يؤمن أحدكم حتى يحب لأخيه ما يحب لنفسه) ، فبيّن أن من أهم عوامل رسوخ الإيمان في القلب ، أن يحب الإنسان للآخرين حصول الخير الذي يحبه لنفسه ، من حلول النعم وزوال النقم ، وبذلك يكمل الإيمان في القلب .

(กิจกรรมท้ายบท)

1. ให้นักเรียนอภิปรายสิ่งที่ได้รับจากหะดีษนี้
2. ให้นักเรียนร่วมกันทบทวนมารยาทต่างๆที่ได้เรียนรู้และปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

²⁵ อัล-บุคอรี, อัล-ญามิอ, ภาค: การศรัทธา, บท: ส่วนหนึ่งของการศรัทธาคือการรักพี่น้องเสมือนกับรักตัวเอง, เลขที่: 13

²⁶ มุสลิม, อัล-ญามิอ, ภาค: การศรัทธา, บท: หลักฐานว่าด้วยส่วนหนึ่งของการศรัทธาคือการรักพี่น้องมุสลิมเสมือนกับที่เขารัก, เลขที่: 71

หะดีษที่ 14 เมื่อไรอนุญาตให้หลังเลือดมุสลิมได้ ?

مَتَى يُهْدَرُ دَمُ الْمُسْلِمِ ؟

عَنْ أَبِي مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ :
" لَا يَجِلُّ دَمُ امْرِئٍ مُسْلِمٍ إِلَّا بِإِحْدَى ثَلَاثٍ : الثَّيِّبُ الزَّانِي ، وَالتَّنْفُسُ بِالتَّنْفِسِ ،
وَالتَّارِكُ لِدِينِهِ الْمُفَارِقُ لِلْجَمَاعَةِ "
رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَمُسْلِمٌ .

ความว่า: จากท่านอิบนุ มัสอูด เราะะฎิยัลลอฮุอันฮุ เล่าว่า: ท่านเราะสูลุลลอฮ ﷺ กล่าวว่า: “เลือดเนื้อของมุสลิมคนหนึ่งไม่เป็นที่อนุมัติ(คือห้ามมิให้ละเมิด) นอกจากหนึ่งในสาเหตุสามประการ คือ: ผู้แต่งงานที่ผิดประเวณี และชีวิตชดใช้ด้วยชีวิต(คือการประหารฆาตกรตามเหยื่อที่ถูกฆ่า) และผู้ที่ละทิ้งศาสนา(อิสลาม)ของเขา แตกแยกออกจากญะมาอะฮฺ(ประชาคมมุสลิม)”²⁷ หะดีษบันทึกโดยอัล-บุคอรีย²⁸และมุสลิม²⁹

ابتعت الله سبحانه وتعالى نبيه محمدا ﷺ بالدين الخاتم ، الذي يخرج الناس من عبادة العباد ، إلى عبادة رب العباد ، ومن جور الأديان ، إلى عدل الإسلام ، فإذا دخل الإنسان حياض هذا الدين ، والتزم بأحكامه ، صار فردا من أفراد المجتمع الإسلامي ، يتمتع بكافة الحقوق المكفولة له ، ومن جملة هذه الحقوق ، عصمة دمه وماله وعرضه .

(กิจกรรมท้ายบท)

1. ให้นักเรียนอภิปรายสิ่งที่ได้รับจากหะดีษนี้
2. ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายการมอบหมายต่ออัลลอฮุมิหะดีษใดบ้างพูดถึงเรื่องนี้

²⁷ คือหันเหออกจากญะมาอะฮฺของมุสลิมไม่ว่าจะด้วยการอุตริกรรม (ที่เป็นกุฟร) การลวงละเมิด (ที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อพี่น้องแผ่นดิน) และอื่น ๆ เช่นเดียวกับกลุ่มเคาะวาริจญ์ เป็นต้น .. วัลลอฮุอะอ์ลัม (อัล-มินฮาจญ์ ชัรหุ เศาะหฺหฺมุสลิม อิบน์ อัล-หัจญญาญญ์ 11/165)

²⁸ อัล-บุคอรีย, อัล-ญามิอ, ภาค: อัลด-ดิยุยะฮฺ, บท: คำตรัสของอัลลอฮ " أن النفس بالنفس والعين بالعين والأنف " ... เลขที่: 6878

²⁹ มุสลิม, อัล-ญามิอ, ภาค: การสาบาน,ผู้รุกราน, การกิศอศ, และดิยะฮฺ, บท: สิ่งที่ไม่อนุมัติให้หลังเลือดมุสลิมได้, เลขที่: 1676

إِكْرَامُ الضَّيْفِ

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ :
" مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيَقُلْ خَيْرًا أَوْ لِيَصْمُتْ .
وَمَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيُكْرِمْ جَارَهُ .
وَمَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيُكْرِمْ ضَيْفَهُ "
رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَمُسْلِمٌ .

ความว่า: จากท่านอบู หุร็อยเราะฮฺ เราะวะฎีย์อัลลอฮฺอันฮุ เล่าว่า: ท่านเราะสูลุลลอฮฺ ﷺ กล่าวว่า: "ผู้ใดก็ตามที่ศรัทธาต่ออัลลอฮฺและวันปรโลกแล้ว เขาก็จงพูดแต่ในสิ่งที่ดีงามหรือไม่ก็นิ่งเงียบเสีย และผู้ใดก็ตามที่ศรัทธาต่ออัลลอฮฺและวันปรโลกแล้ว เขาก็จงให้เกียรติเพื่อนบ้านของเขา และผู้ใดก็ตามที่ศรัทธาต่ออัลลอฮฺและวันปรโลก เขาก็จงให้เกียรติแขกของเขา" หะดีษบันทึกโดยอัล-บุคอรีย์³⁰และมุสลิม³¹

نشأ العرب في جاهليتهم على بعض القيم الرفيعة ، والخصال الحميدة ، وسادت بينهم حتى صارت جزءاً لا يتجزأ من شخصيتهم ، يفتخرون بها على من سواهم ، ويسطرون مآثرها في أشعارهم .

وتلك الأخلاق العظيمة التي امتازوا بها ، لم تأت من فراغ ، ولكنها نتاج طبيعي من تأثر أسلافهم بدعوة نبي الله إبراهيم عليه السلام ، حتى اعتادوا عليها ، وتمسكوا بها عند معاملتهم للآخرين ، ثم ما لبث فجر الإسلام أن بزغ ، فجاءت تعاليمه لترسي دعائم تلك الأخلاق ، وتعمق جذورها في نفوس المؤمنين ، والتي كان منها : الحث على إكرام الضيف ، والحفاوة به .

إن إكرام الضيف يمثل سمة بارزة للسمو الأخلاقي

³⁰ อัล-บุคอรีย์, อัล-ญามิอุ, ภาค: มารยาท, บท: ใครก็ตามที่ศรัทธาต่ออัลลอฮฺและวันปรโลก ก็จงอย่าก่อความเดือดร้อนต่อเพื่อนบ้าน, เลขที่: 6018

³¹ มุสลิม, อัล-ญามิอุ, ภาค: การศรัทธา, บท: ส่งเสริมการให้เกียรติต่อเพื่อนบ้านและแขก, เลขที่: 74. และสำนวนหะดีษเป็นของท่าน

(กิจกรรมท้ายบท)

1. ให้นักเรียนอภิปรายสิ่งที่ได้รับจากหะดีษนี้
2. ให้นักเรียนร่วมกันอภิปราย การให้อภัยในอิสลามและมีหะดีษใดกล่าวถึงเรื่องนี้
3. ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายมารยาทในการนอนและตื่นนอนในประเด็นดังนี้
 - ความสำคัญของการนอนและตื่นนอน
 - ความสำคัญของมารยาทการนอนและตื่นนอน
 - มารยาทการนอนและตื่นนอน
 - ดูก่อนนอนและหลังตื่นนอน

التَّهْيُ عَنِ الْغَضَبِ

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ :
أَنَّ رَجُلًا قَالَ لِلنَّبِيِّ ﷺ : " أَوْصِنِي " قَالَ " لَا تَغْضَبُ " فَرَدَّدَ مَرَارًا ، قَالَ " لَا تَغْضَبُ "
رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ .

ความว่า: จากท่านอบู ฮุร็อยเราะฮฺ เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ เล่าว่า: “มีชายคนหนึ่งกล่าวแก่ท่านนบี ﷺ ว่า: “ได้โปรดสั่งเสียแก่ฉันด้วยเถิด”ท่านนบี ﷺ ตอบว่า: “ท่านจงอย่าโกรธ” แล้วผู้ชายคนนั้นก็กล่าวซ้ำเช่นนั้นหลายครั้ง และท่านนบี ﷺ ก็ยังคงตอบกลับไปว่า “ท่านจงอย่าโกรธ” หะดีษบันทึกโดยอัล-บุคอรี³²

وبهذه الكلمة الموجزة ، يشير النبي ﷺ إلى خطر هذا الخلق الذميم ، فالغضب جماع الشر ، ومصدر كل بليّة ، فكم مُرِّقَت به من صلوات ، وقُطعت به من أرحام ، وأشعلت به نار العداوات ، وارتكبت بسببه العديد من التصرفات التي يندم عليها صاحبها ساعة لا ينفع الندم .

إنه غليان في القلب ، وهيجان في المشاعر ، يسري في النفس ، فترى صاحبه محمر الوجه ، تقدح عينيه الشرر ، فبعد أن كان هادئًا متزنًا ، إذا به يتحول إلى كائن آخر يختلف كلية عن تلك الصورة الهادئة ، كالبركان النائر الذي يقذف حممه على كل أحد .

(กิจกรรมท้ายบท)

1. ให้นักเรียนอภิปรายสิ่งที่ได้รับจากหะดีษนี้
2. ให้นักเรียนร่วมกันอภิปราย การให้อภัยในอิสลามและมีหะดีษใดกล่าวถึงเรื่องนี้
3. ให้นักเรียนร่วมกันอภิปราย เรื่อง มารยาทในการปฏิบัติต่อบิดามารดา ครูและผู้อาวุโสตามทัศนะอิสลามดังนี้
 - ความสำคัญของมารยาทในการปฏิบัติต่อบิดามารดา ครูและผู้อาวุโส
 - มารยาทในการปฏิบัติต่อบิดามารดา ครูและผู้อาวุโส
 - หลักฐานจากอัลกุรอานและอัลหะดีษที่เกี่ยวกับมารยาทในการปฏิบัติต่อบิดามารดา ครูและผู้อาวุโส

³² อัล-บุคอรี, อัล-ญามิอฺ, ภาค: มารยาท, บท: รมัดระวังจากการโกรธ, เลขที่: 6116

บทส่งท้าย

วิชา มุสฎาะละหะฮ์อัลหะดีษ (หลักพิจารณาอัลหะดีษ)

โดย อาจารย์ อับดุลละาะ การีนา (นิยาม เรื่องที่กล่าวถึง วัตถุประสงค์และผลที่คาดว่าจะได้รับ)

<http://my-friends-islam.blogspot.com/2012/01/1.html>

1. นิยาม

วิชามุสฎาะละหะฮ์ อัลหะดีษ คือ วิชาที่ว่าด้วยหลักการและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่สามารถทราบถึงสภาพของฮะดีษ (กระบวนการรายงาน) และมะตัน (ตัวบทหะดีษ) ในแง่ของการยอมรับและการปฏิเสธหะดีษ จากนิยามข้างต้นเป็นที่ประจักษ์ว่าการยอมรับหะดีษแต่ละบทนั้นจำเป็นที่จะต้องผ่านการวิเคราะห์ทั้งกระบวนการรายงานและสภาพของตัวบทหะดีษอย่างละเอียดก่อนที่จะให้การยอมรับหะดีษ และนำหะดีษนั้น ๆ มาใช้เป็นหลักฐาน

2. เรื่องที่กล่าวถึง

วิชามุสฎาะละหะฮ์ อัลหะดีษจะพูดถึงเรื่องราวสองประการ คือ ที่เกี่ยวข้องกับสายรายงานและตัวบทหะดีษในแง่ของการยอมรับนำมาใช้เป็นหลักฐาน และบางทีคนจะมีความเห็นว่าเป็นวิชาที่พูดถึงเราะสูลุลลอฮ์ r โดยตรงในแง่ที่ว่าท่านเป็นศาสนทูตของอัลลอฮ์ r ซึ่งเป็นแบบอย่างในทุก ๆ ด้านในการดำเนินชีวิตของประชาชาติ

3. วัตถุประสงค์

การเรียนรู้วิชามุสฎาะละหะฮ์อัลหะดีษมีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

1. เพื่อแยกแยะระหว่างหะดีษที่มีการรายงานอย่างถูกต้องกับหะดีษที่มีการรายงานด้วยสายรายงานที่อ่อนหรืออุปโลกน์ต่อท่านนบีมุฮัมมัด

2. เพื่อสามารถทราบที่มาของบทบัญญัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับกฎหมายอิสลาม เป็นต้น

4. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการเรียนรู้วิชามุสฎาะละหะฮ์อัลหะดีษ คือ

1. สามารถทราบถึงระดับของหะดีษแต่ละบท เช่น ระดับหะดีษเศาะหีหฺ หะดีษ หะสัน หะดีษฎะอ์ฟ หะดีษฎะอ์ฟญิดดั้น หรือหะดีษเมาฎู

2. สามารถทราบถึงประเภทต่าง ๆ ของหะดีษในปี เช่น หะดีษกุดซียฺ หะดีษมัรฟูอฺ หะดีษเมาฎูฟ และหะดีษมักฏูอฺ

3. สามารถทราบถึงสถานะของหะดีษที่สามารถนำมาใช้เป็นหลักฐานได้หรือไม่ได้ ซึ่งจะทำให้การปฏิบัติศาสนกิจเป็นไปอย่างถูกต้อง

โดย อาจารย์รอฟีกี มุฮัมมัด(การแบ่งวิชาอัลหะดีษ)

<http://www.sunnahstudent.com/forum/archive.php?topic=10889.0>

5. การแบ่งวิชาอัลหะดีษ

วิชาหะดีษนั้น แบ่งภาคของการศึกษาได้เป็น 2 ภาค คือ

1. วิชาหะดีษรียาযะหฺ (علم الحديث رواية) คือ "วิชาที่ศึกษาเกี่ยวกับคำพูด การกระทำ การยอมรับ ลักษณะรูปร่างหน้าตา มารยาท และชีวประวัติของท่านร่อซู้ล(ซล.)"

2. วิชาหะดีษดิรียะหฺ (علم الحديث دراية) คือ "วิชาที่ศึกษาเกี่ยวกับตัวผู้รายงานหะดีษ สภาพของสายรายงาน(สันด์) และตัวบทหะดีษ(มะตัน) ว่า สามารถยอมรับหะดีษ และนำมาเป็นหลักฐานได้หรือไม่" เรียกอีกอย่างก็คือ วิชา "มุสต่อลอะฮ์ลุหะดีษ" หรือ "หลักพิจารณาอัลหะดีษ" ซึ่งก็คือ วิชาที่เรากำลังศึกษาอยู่นั่นเองและเพื่อให้เกิดความง่ายตายต่อการเข้าใจ หลังจากที่เราได้ศึกษาถึงค่านิยมต่างๆมาพอสมควรแล้ว ต่อไปนี้ ผมจะขอเสนอ การแบ่งประเภทของหะดีษ โดยพิจารณาถึงการรับ และการไม่รับหะดีษ โดยหลักการพิจารณาดังต่อไปนี้

โดย ผศ.ดร.อับดุลลอฮฺ หนุ่มสุข (ค่านิยมหะดีษ)

<http://www.islammore.com/main/content.php?page=sub&category=6&id=699>

7. ค่านิยมหะดีษ

คือสิ่งที่พาดพิงถึงท่านนบี ในทุกๆด้าน เช่น คำพูด การกระทำ การยอมรับ ในคุณลักษณะทั้งในด้านสรีระ และจริย ตลอดจนชีวประวัติของท่าน ทั้งก่อนและหลังการได้รับการแต่งตั้งให้เป็นนบี *(ดูมุสต่อฟา อัลชิบะอียฺ : "อัซซุนนะหฺวะมา กานะตุฮฺ" หน้า 47)

1.พิจารณาถึงการนำมาอ้างเป็นหลักฐานทางด้านของการรับและไม่รับ แบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท ใหญ่ๆ คือ

1. หะดีษมักบูล (**الحديث المقبول**) หมายถึง "หะดีษที่ได้รับการรับรอง" ก็คือ หะดีษที่สามารถนำมาเป็นหลักฐานได้โดยเด็ดขาด ได้แก่ หะดีษที่ได้รวมไว้ซึ่งเงื่อนไขของการรับรองอย่างครบถ้วน ดังจะได้กล่าวต่อไป อินชาอัลเลาะห์

2. หะดีษมัรดูต (**الحديث المرذود**) หมายถึง "หะดีษที่ถูกปฏิเสธ" ก็คือ หะดีษที่ไม่สามารถนำมาเป็นหลักฐานได้โดยเด็ดขาด เว้นแต่ต้องมีเงื่อนไข ได้แก่ หะดีษที่ขาดไปหนึ่งเงื่อนไขหรือ มากกว่า จากบรรดาเงื่อนไขของการยอมรับหะดีษ เช่น มีหะดีษอื่นมาสนับสนุน(มุตาบะอะห์) เป็นต้น และหะดีษมัรดูตนั้น มีอยู่หลายประเภท ดังจะได้กล่าวต่อไป อินชาอัลเลาะห์

หะดีษมัรดูตนั้น เรียกได้อีกอย่างหนึ่งว่า "หะดีษดออีฟ" (**الحديث الضعيف**) หมายถึง "หะดีษที่อ่อนแอ"

2.พิจารณาถึงการจำแนกตามลักษณะกระแสสายรายงานของหะดีษ แบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. หะดีษมุตะวาติร (**الحديث المتواتر**) หมายถึง "หะดีษที่มีการรายงานอย่างต่อเนื่องหรือ มากมาย" ก็คือ หะดีษที่ถูกรายงานจากบุคคลเป็นจำนวนมาก ได้แก่ หะดีษที่คนกลุ่มหนึ่งได้รายงานมาจากคนอีกกลุ่ม ซึ่งเป็นไปไม่ได้ตามสติปัญญา ที่บุคคลเหล่านั้นจะสมรู้ร่วมคิดกันโกหกต่อท่านนบีมุฮัมมัด(ซล.) หรือ ต่อหะดีษของท่าน

2. หะดีษอาฮาด (**الحديث الآحاد**) หมายถึง "หะดีษที่หะดีษที่มีผู้รายงานเพียงคนเดียว" ก็คือ หะดีษที่ถูกรายงานด้วยนักรายงานเพียงคนเดียว หรือ สายรายงานเดียว ได้แก่ หะดีษที่คนๆหนึ่งได้รายงานมาจากคนอื่นคน โดยมีการสืบต่อสายรายงานนั้น ด้วยคนเพียงคนเดียว หรือ มากกว่า เช่น 2 คน หรือ 3 คน ในแต่ละชั้นของสายรายงาน แต่ไม่ถึงชั้นมุตะวาติร

3.พิจารณาถึงการจำแนกตามลักษณะจุดสิ้นสุดของสายรายงาน หรือ การจำแนกหะดีษโดยพิจารณาถึงผู้ที่ถูกพาดพิง แบ่งออกได้เป็น 4 ประเภท คือ

1. หะดีษกุดซีย (**الحديث القدسي**) หมายถึง หะดีษที่ท่านนบีมุฮัมมัด(ซล.)พาดไปยังอัลเลาะห์(ซบ.) จากสิ่งที่มีชื่ออัลกุรอาน ด้วยการรายงานของท่านเอง

2. หะดีษมรฟัวะอ์ (الحديث المرفوع) หมายถึง หะดีษที่ผู้รายงานพาดพิงไปยังท่านร่อซู้ล(ซล.) อันเกี่ยวกับคำพูด การกระทำ และการยอมรับของท่าน

3. หะดีษเมาฎูฟ (الحديث الموقوف) หมายถึง หะดีษที่ผู้รายงานพาดพิงไปยังซอฮาบะห์(รต.) อันเกี่ยวกับคำพูด และการกระทำของพวกเขา

4. หะดีษมักตัดัวะอ์ (الحديث المقطوع) หมายถึง หะดีษที่ผู้รายงานพาดพิงไปยังตาบิอิน(รต.) หรือบุคคลที่อยู่หลังจากตาบิอิน(รต.) อันเกี่ยวกับคำพูด และการกระทำของพวกเขา

โดย รอฟีกี มูฮำหมัด (ค่านิยามสำคัญ)

<http://www.sunnahstudent.com/forum/archive.php?topic=10889.0>

8. ค่านิยามสำคัญ

1. อัลอิสนาต

คำว่า อิสนาต (الإسناد) ในแง่ของภาษา หมายถึง "การพาดพิง" หรือ "การอ้างอิง"

และในแง่ของวิชาการนั้น คำว่า "อิสนาต" นั้น หมายถึง "แนวทางที่นำไปสู่ตัวบทของหะดีษ" ซึ่งเป็นสำนวนจากการต่อเนื่องของนักรายงานหะดีษ ที่รับหะดีษมาจากคนหนึ่ง สู่อีกคนหนึ่ง เรื่อยไปจนถึงท่านร่อซู้ล(ซล.)

2. อัลมัตน์

คำว่า มะตน์ (المتن) ในแง่ของภาษา หมายถึง "สิ่งที่มั่นคงแข็งแรง" หรือ "สิ่งที่ยกขึ้นมาจากพื้นดิน"

และในแง่ของวิชาการนั้น คำว่า "มะตน์" นั้น หมายถึง "ตัวบทของหะดีษ" หรือ "ถ้อยคำของหะดีษ"

3. อัลสนัด

คำว่า สนัด (السند) ในแง่ของภาษาหมายถึง "การพาดพิง" และ "สิ่งที่ถูกยึดถือ"

และในแง่ของวิชาการนั้น คำว่า "สนัด" นั้น หมายถึง "ความต่อเนื่องของนักรายงานจนถึงตัวบท" ซึ่งนักวิชาการหะดีษนั้น ได้ใช้คำว่า "อิสนาต" และ "สนัด" ในความหมายเดียวกัน

4. อัลรอวีย

คำว่า รอวีย (الراوي) หมายถึง "ผู้รายงานหะดีษด้วยสายรายงานของเขาเอง" เหมือนกันไม่ว่าตัวผู้รายงานนั้น จะมีความรู้เกี่ยวกับหะดีษหรือไม่ก็ตาม (เช่น ความรู้ในเรื่องของสายรายงาน)

คำที่มีความหมายใกล้เคียงกับหะดีษ(โดย อ.อันวา สะอุ)

<http://www.mureed.com/Hadis/hadis1.htm>

1. อัซซุนนะฮฺ **السنة**

2. อะซัร **أثر**

3. เคาะบ์ร **خبر**

1. อัซซุนนะฮฺ **السنة** เดิมนั้นแปลว่า แนวทาง หรือ แบบอย่าง ส่วนความหมายทางวิชาการนั้นมีหลายนิยาม

- นักปราชญ์วิชาหะดีษและปราชญ์อุศูลุลฟิกฮ์ให้ความหมายอัซซุนนะฮฺเช่นเดียวกับคำว่าหะดีษ
- นักปราชญ์วิชาฟิกฮ์ให้ความหมายอัซซุนนะฮฺว่า สิ่งที่มีบัญญัติพึงกระทำ หากละเว้นไม่กระทำก็ไม่มียกโทษใดๆ ซึ่งตรงข้ามกับคำว่าวาญิบ(จำเป็น)หรือฟัรฎู(บังคับต้องกระทำ)
- นักปราชญ์ทั่วไปใช้คำว่า อัซซุนนะฮฺในบางครั้งหมายถึง สิ่งตรงข้ามกับคำว่าบิดอะฮฺ (อุตริกรรม)

2. อะซัร **أثر** ความหมายเดิมคือ ร่องรอย เครื่องหมาย หรือสิ่งที่หลงเหลือ

- นักปราชญ์วิชาหะดีษให้ความหมายอะซัรเช่นเดียวกับคำว่าหะดีษ
- นักปราชญ์บางท่านให้ความหมายว่า คำพูดหรือการกระทำของเศาะหาบะฮฺและ تابعีน

3. เคาะบ์ร **خبر** ความหมายเดิมคือ ข่าว เรื่องราว

- นักปราชญ์วิชาหะดีษให้ความหมายเคาะบ์รเช่นเดียวกับคำว่าหะดีษ
- นักปราชญ์บางท่านให้ความหมายว่า หะดีษคือสิ่งที่มาจากท่านร่อซูล ส่วนเคาะบ์รคือสิ่งที่มาจากผู้อื่น

*ปราชญ์บางท่านก็จำแนกคำที่กล่าวมาข้างต้นดังนี้

- หะดีษ **حديث** คือสิ่งที่มาจากท่านร่อซูล
- อะซัร **أثر** คือสิ่งที่มาจากเศาะหาบะฮฺ التابعีนและผู้ที่มาหลังจากพวกเขา
- ส่วนเคาะบ์ร **خبر** คือ ชีวประวัติของบรรดาษัตริย์สมัยโบราณและบุคคลสำคัญในประวัติศาสตร์

ความแตกต่างระหว่างอัลกุรอานกับหะดีษ

1. อัลกุรอานคือ **كلام الله** (คำดำรัสของอัลลอฮ์) ทั้งถ้อยคำและความหมาย ส่วนหะดีษเป็น- **وحي** (วจี) วจีหฺยู (จิวรณฺ) จากอัลลอฮ์ในด้านความหมายเพียงอย่างเดียว
2. อัลกุรอานมีความเป็นมหัศจรรย์ และความท้าทาย **عجاز و تحدی** ทั้งถ้อยคำและความหมายซึ่งต่างกับหะดีษ
3. ผู้อ่านอัลกุรอานจะได้รับผลบุญถึง 10 เท่าในทุกพยัญชนะของการอ่าน
4. ผู้หญิงที่มาประจำเดือน ผู้หญิงมีเลือดหลังคลอด(นิฟาส) ผู้มีหะดีษ (คือยังไม่อาบน้ำละหมาดหลังจากได้เสียน้ำละหมาดไม่ว่ากรณีใดๆ) หรือผู้มีญูบ (คือยังไม่อาบน้ำยกหะดีษหลังจากหลับนอนกับภรรยาหรือฝันเปียก) พวกเขาเหล่านั้นไม่อนุญาตให้แตะต้องคัมภีร์อัลกุรอานเด็ดขาด (บางทัศนะก็อนุญาตให้ผู้มีญูบ และผู้มีรอบเดือนอ่าน หรือสัมผัส อัลกุรอานได้เช่นกัน) ส่วนตำราหะดีษไม่มีข้อห้ามแต่ประการใด
5. อัลกุรอานนั้นถูกบัญญัติให้นำมาอ่านในละหมาด ส่วนหะดีษไม่อนุญาตนำมาอ่านในละหมาด
6. อัลกุรอานถูกถ่ายทอดรุ่นแล้วรุ่นเล่าด้วยกระบวนการ **متواتر** มุตะวาติร (มีบุคคลจำนวนมากรายงาน) ซึ่งต่างกับหะดีษบางส่วนเป็นมุตะวาติร บางส่วนเป็น **احاد** อาหัด (หะดีษไม่ถึงระดับมุตะวาติร)
7. ไม่อนุญาตให้รายงานอัลกุรอานด้วยความหมาย แต่หะดีษสามารถรายงานด้วยความหมายได้ตามเงื่อนไขที่มุหัดดิซิน (ปราชญ์หะดีษ) วางไว้

ภาคผนวก

สาระรายวิชา อัล-หะดีษ

มาตรฐาน เข้าใจความหมาย ความสำคัญ หลักการ หลักอัล-หะดีษ สามารถท่องจำหลักอัล-หะดีษ และนำไปปฏิบัติในการดำเนินชีวิต

ระดับชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้
อก.๑	<p>๑. อธิบายความหมายความสำคัญ และคาสอนจากบทอัล-หะดีษที่กำหนด</p> <p>๒. ท่องจำอัล-หะดีษที่กำหนด พร้อมบอกผู้รายงานและผู้บันทึก</p> <p>๓. บอกนิยามและประเภท หลักการของอัล-หะดีษที่กำหนด</p> <p>๔. เปรียบเทียบข้อแตกต่างๆ ระหว่าง อิลมุลหะดีษ ดิรออะฮ์ และอิลมุล หะดีษริวายะฮ์</p> <p>๕. อธิบายความแตกต่างระหว่าง อัลกุรอาน อัล-หะดีษ อันนะบะวียฺ และอัล-หะดีษ อัลกุดสียฺ</p>	<p>๑. ความหมาย ความสำคัญและคาสอนจากอัล-หะดีษ พร้อมผู้รายงาน และผู้บันทึก</p> <p>- ความบริสุทธิ์ใจ</p> <p>(إنما الأعمال بالنيات...)</p> <p>- ความขยัน</p> <p>(ما أكل أحد طعاما قط خيرا من أن يأكل من عمل يده...)</p> <p>- ความอดทน</p> <p>(عجباً لأمر المؤمن كله له خير، وليس ذلك لأحد إلا للمؤمن، إن أصابته سراء شكر فكان خيراً له، وإن أصابته ضراء صبر فكان خيراً له)</p> <p>- ความเชื่อมั่น</p> <p>(عن أبي بكر الصديق رضي الله عنه قال نظرت إلى أقدام المشركين ونحن في الغار وهم على رؤوسنا فقلت يا رسول الله لو أن أحدهم نظر تحت قدميه لأبصرنا فقال ما ظنك يا أبا بكر باثنين الله ثالثهما)</p> <p>- การมอบหมายต่ออัลลอฮ์</p>

(لو أنكم توكلون على الله حق توكله...)

- การใช้เวลาว่าง

(نعمتان مغبون فيهما كثير...)

- ภัยจากปาก

(مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيُكَلِّمْ خَيْرًا أَوْ لِيَصْمُتْ)

(عن عقبه بن عامر رضي الله عنه قال: قلت يا رسول الله، ما النجاة؟ قال: "أَمْسِكْ عَلَيْكَ لِسَانَكَ وَلْيَسَعَكَ بَيْتُكَ وَأَبْكَ عَلَى خَطِيئَتِكَ")

- การให้ภัย

(عن عائشة رضي الله عنها قالت: ما ضرب رسول الله صلى الله عليه وسلم شيئاً قط بيده ولا امرأة ولا خادماً، إلا أن يجاهد في سبيل الله، وما نيل منه شيء قط فينتقم من صاحبه إلا أن ينتهك شيء من محارم الله تعالى فينتقم لله تعالى).

رواه مسلم.

(عن ابن مسعود رضي الله عنه قال: كأني انظر إلى رسول الله صلى الله عليه وسلم يحكي نبياً من الأنبياء، صلوات الله وسلامه عليهم ضربه قومه فأدموه، وهو يمسح الدم عن وجهه ويقول: (اللهم اغفر لقومي فإنهم لا يعلمون) متفق عليه.

		<p>-ความสมานฉันท์</p> <p>(ليس الكاذب الذي يصلح بين الناس..)</p> <p>๒. คำนิยามและประเภทหลักการของอัล-หะดีษ</p> <p>- อิลมุลหะดีษ คิรอะฮะฮ์ - อิลมุลหะดีษ ริวายะฮะฮ์</p> <p>- หะดีษ นะบะวียฺ - อัลเคาะบ์ร - อัลอะษัร</p> <p>๓. ความแตกต่างระหว่าง อัลกุรอาน อัล-หะดีษ อันนะบะวียฺ และอัล-หะดีษ อัลกุศลี</p>
--	--	--

สาระรายวิชาอัล-อัคลาค

มาตรฐาน เข้าใจจริยธรรมอิสลาม และสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาตน บำเพ็ญประโยชน์ ต่อครอบครัว สังคม และสิ่งแวดล้อม เพื่อการอยู่ร่วมกัน ได้อย่างสันติสุข

ระดับชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้
อก.๑	<p>๑. บอกความหมาย ความสำคัญของการทักทาย (สลาม)</p> <p>๒.อธิบายความหมาย ความสำคัญของการแต่งกาย</p> <p>๓.อธิบายความหมาย ความสำคัญการรักษาความสะอาด</p> <p>๔.บอกความหมาย ความสำคัญของการมารยาทในห้องเรียน</p> <p>๕.อธิบายความสำคัญของการรับประทานอาหารและการดื่มน้ำ</p> <p>๖. อธิบายความสำคัญการนอนและตื่นนอน</p> <p>๗.อธิบายความสำคัญมารยาทใน</p>	<p>๑. การเข้าห้องน้ำ</p> <p>- ความสำคัญของมารยาทในการเข้าห้องน้ำ</p> <p>- หลักฐานจากอัลกุรอานและอัลหะดีษที่เกี่ยวกับการใช้ห้องน้ำ</p> <p>- มารยาทการเข้าห้องน้ำ</p> <p>- ดูอาก่อนและเข้าห้องน้ำ</p> <p>๒. มารยาทในที่ประชุม</p> <p>- ความหมายของการประชุม</p> <p>- ความสำคัญและคุณค่าของการเข้าที่ประชุม</p> <p>- ดูอาฯการเปิดและปิดประชุม</p>

	<p>การปฏิบัติต่อบิดามารดา</p>	<ul style="list-style-type: none"> - มารยาทในการเข้าร่วมในที่ประชุม - หลักฐานจากอัลกุรอานและอัลหะดีษที่เกี่ยวกับมารยาทในที่ประชุม <p>๓. การรักษาความสะอาด</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความหมายและความสำคัญของการรักษาความสะอาด - ประเภทของการรักษาความสะอาด - การรักษาความสะอาดร่างกาย - การรักษาความสะอาดเครื่องนุ่งห่ม - การรักษาความสะอาดที่อยู่อาศัย - การรักษาความสะอาดสิ่งแวดล้อม - หลักฐานจากอัลกุรอานและอัลหะดีษที่เกี่ยวกับการรักษาความสะอาด <p>๔. มารยาทในห้องเรียน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความหมายและความสำคัญของมารยาทในห้องเรียน - หลักฐานจากอัลกุรอานและอัลหะดีษที่เกี่ยวกับมารยาทในห้องเรียน - การปฏิบัติตนในห้องเรียน <p>๕. การรับประทานอาหารและการดื่มน้ำ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความสำคัญและคุณค่าของการรับประทานอาหารและการดื่มน้ำ - มารยาทในการรับประทานอาหารและการ
--	-------------------------------	--

		<p>ดื่ม</p> <ul style="list-style-type: none"> - คุ้อการรับประทานอาหารและการดื่ม <p>น้ำ</p> <ul style="list-style-type: none"> - หลักฐานจากอัลกรอานและอัลสะดิษที่ <p>เกี่ยวกับการรับประทานอาหารและการดื่ม</p> <p>น้ำ</p> <p>๖. มารยาทในการนอนและตื่นนอน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความสำคัญของกรนอนและตื่นนอน - ความสำคัญของมารยาทกรนอนและตื่นนอน - มารยาทกรนอนและตื่นนอน - คุ้อก่อนนอนและหลังตื่นนอน - หลักฐานจากอัลกรอานและอัลสะดิษที่ <p>เกี่ยวกับการนอนและตื่นนอน</p> <p>๗. มารยาทในการปฏิบัติต่อบิดามารดา ครูและผู้อาวุโส</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความสำคัญของมารยาทในการปฏิบัติต่อบิดามารดา ครูและผู้อาวุโส - มารยาทในการปฏิบัติต่อบิดามารดา ครูและผู้อาวุโส - หลักฐานจากอัลกรอานและอัลสะดิษที่ <p>เกี่ยวกับมารยาทในการปฏิบัติต่อบิดามารดา ครูและผู้อาวุโส</p>
--	--	--

